

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Հ Ո Պ Ե Գ Ա Լ Ո Ւ Ս Տ

Որ էլն յերկնից այսօր եւ հմագեալ յառաջեալսն
Յշմարիտ Սուրբ Հոգին

(Շարական):

Հոգեգալուստը, Յարութեան տօնախմբութեան շրջանի եղբարեակուսմն է ձեւով մը, որ կը կատարուի Յիւնաց յիսնեորդ օրուան Կիրակիին, կամ Համբարձումէն տասը օրեր ետք, ի յիշատակ Ս. Հոգիին ազանակերպ իման՝ վերնատան մէջ խմբուած Առաքելոց եւ հաւատացեալներու վերայ, զօրութիւններու եւ լեզուներու շնորհներու բաշխումով, սկզբնաւորութիւնը Քրիստոնէական Եկեղեցիի հաստատման:

Քրիստոս Վերջին Ընթրիքի ատեն առաքելներու խոստացաւ Ս. Հոգին զրկել, իսկ Համբարձման օրն ալ վերջին անգամ ըլլալով պատուիրեց անոնց՝ չհեռանալ Երուսաղէմէն մինչեւ մխիթարիչ Ս. Հոգիին առաքումը:

Առաքելներ, աշակերտներ եւ հաւատացեալներ, թիւով 120, Համբարձումէն տասը օրեր ետք երբ վերնատան մէջ հաւաքուած Քրիստոսի կողմէ խոստացուած Ս. Հոգին կը սպասէին, ահա երկինքէն ոսոսիկ հնչիւն մը եկաւ հովի ձեւով եւ բաժնուած կրակէ լեզուներու նման հանդէպաւ անոնց վերայ, զիրենք Ս. Հոգիով լեցուց եւ իւրաքանչիւր սկսաւ տարբեր լեզու խօսիլ, այնպէս՝ ինչպէս որ Հոգին անոնց խօսիլ կու տար: Պատկերը ինքնին գեղեցիկ եւ տպաւորիչ մէկ արտայայտութիւնն է Ս. Հոգիի զօրութեան եւ ներկայացման:

Պենտեկոստէ-Հոգեգալուստ, որ յունարէն յիսնեորդ օր կը նշանակէ, հրէական տօն մըն էր, որ տեղի կ'ունենար անոնց Զատիկէն յիսուն օրեր ետք: Ան Սինէական

օրէնքներու տըւութեան եւ Հին Ուխտի հռչակումի յիշատակի տօնն էր, ինչպէս նաեւ բնական երախայրիքներու ընծայումը Աստուծոյ: Իսկ Նոր Պենտեկոստէն՝ Քրիստոնէական Պենտեկոստէն, Քրիստոնէական օրէնքներու տըւութեան եւ Նոր Ուխտի հռչակման յիշատակը եղաւ, բնական երախայրիքն էր փոխարէն բանական երախայրիքներ ընծայուեցան Աստուծոյ: Հոս Քրիստոնէական Եկեղեցիի անդրանիկ քարոզիչները խօսեցան իրենց անդրանիկ ու գեղեցիկ ճառերը՝ ունկնդիրները տպագեցնելու աստիճան, ինչպէս նաեւ մկրտուեցան Քրիստոնէական Եկեղեցիի անդրանիկ հաւատացեալները, թիւով երեք հազար:

Հին Պենտեկոստէով Իսրայէլ ընտրեալ ժողովուրդը եղաւ, իսկ Քրիստոսի մահուան եւ Յարութեան յաջորդող Պենտեկոստէի օրը Աստուած ընտրեց նոր ժողովուրդ մը՝ որ պիտի չսահմանափակուէր միայն մէկ ցեղի, այլ աշխարհի բոլոր ազգերէն պիտի բաղկանար: Աստուած վերնատան մէջ Օրնեֆի փոխարէն Ծնորիք տուաւ մարդկութեան, ընծայում Ս. Հոգիին միջոցաւ: Ուրեմն, Հոգեգալուստը արդարացիօրէն իմաստութիւն եւ շնորհ ընդունելու օր ու տօն կարելի է անուանել:

Հոգիի գաղափարը մեզի կու դալ շատ հին ժամանակներէ: Մարդկութիւնը իր քաղաքակրթութեան ամենէն նախնական շրջանին իսկ տարտամ եւ անորոշ գաղափար

մը ունեցած է ու արտայայտուած արդ մասին:

Ժամանակի ընթացքին սակայն, Աստուածային յայտնութիւնով, մարդիկ աւելի որոշ եւ յստակ գաղափար մը կրցան կազմել Հոգիի անմահութեան շուրջ:

Հին Ժողովուրդներէն իւրաքանչիւրը իր առանձնայատուկ ըմբռնումը, մօտեցումը եւ հասկացողութիւնը ունեցած է Հոգիի մասին: Այսպէս, Հրեաներ կ'ընդունէին թէ Հոգին զօրութիւն մըն է որ իբրեւ պարզեւ Աստուծոյ կողմէ կը տրուի ընտրեալ մարդոց միայն: Սակայն Հոգիի գաղափարի հասկացողութիւնը իր լրումը կը գտնէ քրիստոնէական վարդապետութեան մէջ. ան աստուածային շնորհ մըն է, որ քրիստոնէսային կը տրուի Մկրտութեամբ:

Ուրեմն, երբ ուզենք Սուրբ Հոգիի գայտեան իրական եւ բուն իմաստը բացատրել, պիտի կարենանք ըսել Սուրբ Հոգիի ծային շնորհներու՝ աշակերտներու վրայ ներքնապէս հեղուած է, ներքին զօրութիւն մը, որ անոնց Հոգիին վրայ ազդեց, միաբեր լուսաւորեց, սիրտը զօրացուց, վարանումը փարատեց, քաջութիւն ներշնչեց եւ ազդեցութեամբ իրենք տալու:

Յիսուս իր առաքեալներու ըսած էր թէ ինք պիտի երթար որպէսզի միաթափէ Ս. Հոգին զրկէր, եւ առաքեալները զայն ընդունէին որպէս աստուածային շնորհ: Եւ յիշուի, Քրիստոս պէտք էր երթար ու զօրեղ թռիչքով մը երկինք բարձրանար, որպէսզի մարդ կարենար Անոր մէջ տեսնել ու ճանչնալ Աստուծոյ Որդին ու Անոր կենսազորօժող զօրութիւնը: Ան պէտք էր երթար, որպէսզի առաքեալները ընդունէին Ս. Հոգին, անով վերածնէին, ու այդ վերածնունդով կարենային հաւատալ յաւիտեանական եւ անսոսանելի իրականութեան, յաւիտեանական կեանքին:

Ուրեմն, Հոգեգալուստը միջոց մըն էր եւ օր մը, երբ առաքեալները իրենց տկարացած հաւատքը պիտի վերանորոգէին, ա-

նոնք՝ որոնք Քրիստոսի Յարութենէն ետք երկրայութեան մէջ մնացած, Հոգեկան տարւումով ու մութ պլեկոնութեան երկար ժամեր անցուցած էին որպէս Քրիստոսի առաքեալներ, չէին յանդգնած ուրանալ Անոր Յարութիւնը, մինչ միեւնոյն ատեն չէին համարձակած հաւատալ նոյն այդ Յարութեան:

Եւ ճիշդ հոս էր որ անհրաժեշտօրէն կարեւր էր զգացուէր ուժի մը, զօրութեան մը ներկայութեան՝ որ կարենար աշակերտներուն իբր յենարան ծառայել: Ս. Հոգին եկաւ ու զիրենք ամբողջովին լեցուց նոր ու թափ ողիով մը: Ս. Հոգիի այցելութեամբ, առաքեալներու տգիտութիւնը իմաստութեան փոխուեցաւ, կտակածամտութիւնը՝ հաստատամտութեան, երկշտութիւնը՝ քաջութեան: Տգէտ եւ անուս գալիլէացի ձկնորսները դարձան մէկական իմաստուն քարոզիչներ, Քրիստոսն ու Անոր ճշմարիտ վարդապետութիւնը փառաբանողներ: Պենտեկոստէն առաքեալներուն նոր կեանք ու ուժ տուաւ, որով սկսան հրապարակային անվեհեր եւ աներկիւղ կեանք մը. անոնց եղբայները լուսաւոր եւ ուրախ դարձան նոյնիսկ իրենց նեղութիւններու, անարգանքներու եւ չարչարանքներու ամենադառն վայրկեաններուն մէջ, որովհետեւ այլեւս կը հաւատային թէ առանձին չէին, այլ իրենց Ուսուցիչն ու Տէրը իրենց հետ էր, յայտնուած՝ Սուրբ Հոգիով: Առաքեալներ թէեւ երեք տարի շարունակ ապրած էին Քրիստոսի հետ, սակայն չէին կրցած այնքան լաւ ճանչնալ Քրիստոսը նոյնիսկ զինք ջօղափելէ ետք, որքան որ Պենտեկոստէն յետոյ սկսեան Ձինք տեսնել ու ճանչնալ Հոգեւոր աշխարհով:

Ս. Հոգիի միջոցաւ ճշմարտութիւնը տարուեցաւ նաեւ առաքեալներուն, որոնք Քրիստոսի թշնամիներուն բողոքական յաղթանակով ուրացած էին իրենց Ուսուցիչն ու Փրկիչը եւ երկշտութեամբ հեռացած Անոր քովէն: Բայց Ս. Հոգիով անոնք վերանորոգեցին ու վերահաստատեցին իրենց խաւտած հաւատքը, եւ հաւատքով ամրապնդուած, աշխարհի աւանդեցին քրիստոնէական

վարդապետութիւնը: Ծշմարտութեան հոգին նախ պէտք էր թափանցէր իրենց հոգիներէն ներս, իրենց էութեան մաս կազմէր, որպէսզի կտրենային մասնակից ու հաղորդ ըլլալ անանդուած ճշմարտութիւններուն եւ զանոնք նոյնութեամբ փոխանձել ժողովուրդին. որովհետեւ ճշմարտութիւն մը կարելի է տեսնել ոչ հաստատել միայն ճշմարտութեան հոգիով:

Մենք ալ մեր կարգին, նման առաքեալներուն, Ս. Հոգիին շնորհիւ միայն կրնանք մեր հաւատքի սիւնը արմատացնել, ամրացնել ու խորացնել, անով վերահասու ըլլա-

լու իրերուն ճշմարտութեան եւ վարդանալու գնահատել ճշմարտութիւնները:

Ասոր համար է որ Հոգեգալուստը Բըրիտոնէական Եկեղեցիին համար ծննդեան օր կը նկատուի, այսինքն կենդանութեան, հետեւաբար միացման տօն, ուր Աստուծոյ զօրութիւնը կու գայ միացնել մեզ իրեն:

Ժիշդ այս մեծ ու հրաշալի զգացումով է որ Եկեղեցիի Հայերը Հոգեգալուստը նըկատած են բարձումը, վերացումը Բաբելոնի աշտարակաշինութեան, բոլոր ազգերը Ս. Հոգիով Քրիստոսի մէջ մէկ ընելով:

ԱՂԱՆ ԱՖՂ. ՊԱԼԻՕԶԵԱՆ